

וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ

דברי חיזוק והתעוררות לעמל ושקידת התורה

שנאמרו ע"י ראש ישיבת סלבודקא

מורינו הגאון רבי יצחק שורץ שליט"א

לקראת חג השבועות זמן מתן תורתנו תשפ"א

ובשביל ישראל שנקראו ראשית, דהיינו שמברית העולם כבר נבחרו, שעם ישראל זה תכלית הבריאה שעל ידו יתגלה כבוד מלכותו, והענין הזה שהקב"ה חיזר אחר אומות העולם זה רק היה ההוכחה שזה העם שראוי לקבל את התורה וכל האומות זה לא התאים להם כי היה חסר להם את ההכנעה הזאת, כי כדי לקבל את התורה צריכים להיות עבד ה' לבטל את הרצונות העצמאיים, לבטל את עצמו לקב"ה ולתורה, ואומות העולם לא התאים להם וע"כ סילק הקב"ה כל פתחון פה של אומות העולם על אי נתינת התורה להם. ועם ישראל בנעשה ונשמע שלהם הוכיח שבטל את כל העצמאות שלו לרצון התורה דהיינו רצון הקב"ה, כמו שכתוב "לא מדובכם מכל העמים חשק ה' בכם ויבחר בכם כי אתם המעט מכל העמים" (דברים י"ז) – "המעט" היינו שממעטים את עצמם, וזה מה שאנחנו אומרים "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו".

ואנו מסיימים את הברכה "נותן התורה", שכתוב בספרים שאותה הארה שהיתה במעמד קבלת התורה בהר סיני זה חוזר בכל דור ודור במשך כל הדורות – יש את ההשפעות של קבלת התורה בשבועות בכל דור ודור. וע"כ חייב אדם להכין עצמו להיות ראוי לקבל התורה.

אמר' בגמ' בפסחים (ס"ה ב') הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם, מ"ט יום שניתנה בו תורה לישראל, ומובא בגמ' על מר בריה דרבינא שהיה שרוי כל השנה בתענית חוץ מעצרת, כי הוא יום שניתנה בו תורה לישראל, עוד מובא על רב יוסף שהיה אומר בעצרת עיבדו לי עגלא תלתא אמר אי לא האי יומא דקא גרים כמה יוסף איכא בשוקא, ופירש"י שלמדתי תורה ונתרוממתי, דהיינו שהאמוראים הרגישו שביום הזה הם מתעלים וזוכים שוב לעוד שפע של תורה.

ולכאן יש כאן דבר תימה שביום שניתנה בו תורה לישראל הכל מודים דבעינן נמי לכם, הלא מסבירא היה ראוי שביום שניתנה בו תורה לישראל ישבו ויעסקו בתורה ללא הפוגה, אלא זה גופא שהקב"ה נתן את התורה לעם ישראל – דהיינו לבני אדם ולא למלאכים בשמים, ששכינה בעליונים כבר יש והוא רצה שיהיה השראת השכינה גם בתחתונים, וזה ע"י שהקב"ה ברא את האדם עם הרצונות הגשמיים שלו, ותכלית האדם לקדש את עצמו ע"י לימוד התורה, לקדש את החומריות והגשמייות שבו והוא עדיף ממלאך שאין לו יצר הרע, וזה

אנו נמצאים כבר קרוב לחג השבועות זמן מתן תורתנו והחובה עלינו להכין את עצמינו שנהיה ראויים וזכאים לקבל את השפע האלוהי שהקב"ה נותן בחג השבועות, איתא במשנה פסחים (פ"י מ"ה) וכך אנו אומרים בהגדה של פסח "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים", ויש עוד מימרא (פסיקתא פ' ואתחנן) "חייב אדם לראות את עצמו כאילו קיבל תורה מסיני". ובאמת שני הדברים האלה תלויים, שתכלית יציאת מצרים היא קבלת התורה כמו שכתוב בתורה (שמות ג' י"ב) "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה", וביציאת מצרים הקב"ה בחר בנו להיות עם ה', וכמו שנאמר (במדבר ט"ו מ"א) "אני ה' אלוהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלוקים" וגו'. ועד אז היו יחידים שעבדו את ה' אבל עם ה' זה נהיה ביציאת מצרים, ההתהוות של עם ישראל להיות עם והתכלית של עם ישראל בעצם זה קבלת התורה, אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, ובאמת על ידי יציאת מצרים וקבלת התורה גם העולם הגיע לתכליתו, תכלית בריאת העולם שהקב"ה ברא את העולם הזה עולם הגשמי וזה רצונו ית' להשרות שכינתו גם בתחתונים ולא רק בעליונים, שמלכות שמים תתגלה גם בעולם הזה, וזה הגיע בשלב ראשון ביציאת מצרים, והתורה זה הדבר המקשר בין הקב"ה לעם ישראל. התורה זה דבר ה', רצון ה', וכשעם ישראל עמל בתורה ע"י כך הוא מתקשר ונדבק בקב"ה, וזה בעצם השראת השכינה לעם ישראל, ודרך עם ישראל בכל העולם כולו יש התגלות של מלכות שמים בכל העולם, וזה תכלית בריאת העולם, ואיך מגיעים לתכלית הזאת על ידי שעם ישראל עמל בתורה שזה המקשר והמחבר את עם ישראל לקב"ה ודרך זה יש התגלות שמים בעולם.

אנו אומרים "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו", יש קושיה ידועה מה כאן ההודאה לקב"ה, הרי חז"ל אומרים שהקב"ה חיזר אחרי כל אומות העולם שיקבלו את התורה והם לא רצו ורק עם ישראל אמרו נעשה ונשמע, וא"כ מה הודאה יש כאן הרי לא הקב"ה בחר בנו אלא אנו בו. והתשובה היא שהקב"ה כבר בבריאת העולם כפי שאמרנו שתכלית בריאת העולם זה כדי להשרות שכינתו בתחתונים והקב"ה כבר מעיקרא בחר בעם ישראל שהוא יהיה זה שדרכו תהיה השראת השכינה וגילוי כבודו בכל העולם, וזה מה שרש"י מביא שכתוב "בראשית" בשביל התורה שנקראת ראשית

הביאור בדברי חז"ל שבפרקי אבות (ו' ד') כתוב "כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תשכב", לעומת זאת בקידושין (ל' ב') כתוב "בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין" ושם "משל לאדם שהכה את בנו מכה גדולה והניח לו רטיה על מכתו ואמר לו בני כל זמן שהרטיה זו על מכתך אכול מה שהנאתך ושתה מה שהנאתך ואין אתה מתיירא", והביאור בזה הוא שדרכה של תורה הכונה כשאדם רוצה לקנות את התורה דרך קנין התורה אז צריך הסתפקות במועט, אבל אחרי שהאדם קנה כבר את התורה אז 'אין אתה מתיירא' שהגשמיים כבר לא שולטת בו אדרבה כמו שאומר המסילת ישרים שאכילה של צדיקים זה אכילת מזבח אכילת קדשים הם מקדשים את הגשמיים וזה מה שכתוב הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם אנחנו עדיפים ממלאכים אנחנו אוכלים ושותים ואנו מקדשים את האכילה ע"י עסק התורה.

ולהגיע לדרגה כזו צריך הכנה מרובה ולפי מידת ההכנה כך זוכים, חג השבועות נקרא כך כי זה התכלית של כל השבועות של ספירת העומר, כמידת ההכנה כך הזכיה וקבלת השפע של מתן תורה בשבועות וזה כל הספירת העומר הכנה לקבלת התורה, וזה לא רק ציפיה כמו שהחינוך (ט' ש"ו) אומר כעבד ישאף צל, אלא כל יום זה עוד דרגה ועוד דרגה עוד הכנה עד שמגיעים ליום החמישים והאדם מכין את עצמו להיות כלי שראוי לקבלת התורה, זה הענין של חג השבועות.

למעשה בפסוקים של מתן תורה יש כמה פסוקים שמלמדים על צורת ההכנה לקבלת התורה, כתוב (שמות ט"א) "בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים", וביום הזה באו לקבל את התורה שזה תכלית יציאת מצרים ורש"י מסביר שהכונה במילים 'ביום הזה' שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאילו היום נתנו, והשאלה איך מגיעים לדרגה הזאת של כאילו היום נתנו, ובפסוק אחרי זה כתוב "ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני ויחננו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר" ופה מרומז דרכי ההכנה לקבלת התורה, ונוסיף בזה הסבר וע"פ פירוש האור החיים הקדוש: "ויסעו מרפידים" – שלא רפו ידיהם מהתורה, סילוק העצלות לקבל את התורה מתוך עמל התורה, יגעת ומצאת, וכמו שאמרו חז"ל "אדם כי ימות באהל" – ש"אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה" – והיינו ביטול העצמיים ועפרורית החומר, זה כל הענין של ויסעו מרפידים. "ויבואו מדבר סיני" – זה הולך על מידת הענוה, וכמו שדרשו חז"ל (עירובין נ"ד א') "ממדבר מתנה" – כיון שאדם משים עצמו הפקר כמדבר שהכל דשין בו, תורה ניתנת לו במתנה. "סיני" גם מורה על ענוה כמו שכתוב באבות "משה קיבל תורה מסיני" שואלים שיהיה כתוב שקיבל תורה מהקב"ה, או שקיבל תורה בסיני, ומהו מסיני, והביאור קיבל מסיני זה סיבה מחמת היותו עניו כסיני, חז"ל אומרים (תענית ז' א') "הוי כל צמא לכו למים, לומר לך מה מים מניחין מקום גבוה והולכין למקום נמוך אף דברי תורה אין מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה", מי ששפל, והכונה בזה לא רק למידת הענוה אלא מידת הענוה היא כתר כל המידות, כדי לקבל את התורה אנו צריכים לתקן את המידות "אם אין דרך ארץ אין תורה", התורה לא שוכנת בגוף בלי מידות טובות וכמש"כ הר"י יונה באבות, כי התורה בעצם זה תורה אלקית ולא חכמה של בשר ודם, אדם שאין לו מידות טובות לא יוכל להשיג את התורה, החזון איש אומר שהתורה זה דברים דקים מאד במחשבה וזה דבר רוחני, וזה מציאות שאם אדם יהיה מושחת במידות אפילו שיהיה הבעל שכל הכי גדול, הוא לא יגיע לאמיתות התורה, כל קניני התורה תלויים במידות, מידות טובות זה עושה את האדם מעודן והוא ראוי שהתורה

תשרה בו זה גם ענין סגולי וגם ענין טבעי, וזה ענין מדבר סיני שזה קשור לענוה וזה כולל כל המידות.

אחרי זה כתוב "ויחננו במדבר" פה אפשר להגיד שזה ענין של הסתפקות במועט, לא להגרר אחרי התאוות הגשמיות, כמו שכתוב בתנא דבי אליהו, עד עכשיו עסקו בתורה בתור יחידים נתינת התורה נתנה לעם ישראל כאיש אחד כדי שע"ז הוא יהיה זה שדרכו יהיה השראת השכינה וע"י זה יהיה מלכות שמים כמו שדיברנו, וזה שייך רק ע"י אחדות, השכינה שורה מתי שיש אחדות, וכמו שנאמר (דברים ל"ג ה') ויהי בישורון מלך וכו' יחד שבטי ישראל. וזה גם לדורות כדי לקבל את התורה צריך שיהיה דיבוק חברים ואהבת רעים, כשכולם מאוחדים אז הקב"ה משפיע שפע של תורה וע"ז זוכים לתורה.

כתוב "ויחן שם ישראל" כמו שאומרים חז"ל (מכילתא) כאיש אחד בלב אחד, שיש את הענין של אחדות שיש בעם ישראל התורה נתנה לעם ישראל, עד עכשיו עסקו בתורה בתור יחידים נתינת התורה נתנה לעם ישראל כאיש אחד כדי שע"ז הוא יהיה זה שדרכו יהיה השראת השכינה וע"י זה יהיה מלכות שמים כמו שדיברנו, וזה שייך רק ע"י אחדות, השכינה שורה מתי שיש אחדות, וכמו שנאמר (דברים ל"ג ה') ויהי בישורון מלך וכו' יחד שבטי ישראל. וזה גם לדורות כדי לקבל את התורה צריך שיהיה דיבוק חברים ואהבת רעים, כשכולם מאוחדים אז הקב"ה משפיע שפע של תורה וע"ז זוכים לתורה.

כתוב בהמשך "נגד ההר" ואפשר שזה בא לומר שזה ענין של הביקוש ושל הצימאון לתורה, נגד ההר תורה מהרה, כשאדם צמא לדברי תורה אז התורה שהוא לומד נמסכת בגופו. יש סיפור ידוע שהגר"ח שמואלביץ בבחרותו בא לבקר את דודו שהיה ראש ישיבת נובהרדוק וביקש ממנו שיראה לו מיהו הבחור המובחר ביותר בשיבה, והוא לקח אותו והראה לו, שהבחור הזה הוא הבעל הבנה הכי גדול, הבחור השני הוא המחדש הכי גדול, בחור אחר הוא הבקי הכי גדול בשיבה, עוד בחור הוא המתמיד של הישיבה, בכל זאת הוא שאל אותו מי המובחר ביותר בשיבה, אז הוא לקח אותו לאיזה פינה ושמה ישב בחור שקוע בלימוד ואמר לו זה הבחור הכי טוב, והוסיף גם בו יש מעלות אבל הוא המבקש של הישיבה, אומרים שזה היה הסטייפלר זצ"ל, המבקש זה כמו שנאמר (שמות ל"ג ז') "והיה כל מבקש ה' יצא אל אהל מועד", ועל יעקב אבינו שנאמר "ויעקב איש תם יושב אהלים" ביאר בתיב"ע: ויעקב גבר שלים בעובדיו משמש בבי מדרשא דעבר תבע אולפן מן קדם ה', אדם שמבקש וצמא לדעת את תורת ה' זה תנאי חשוב מאד לקבלת התורה.

וכאמור זה הענין שמתחדש בכל דור ודור הקב"ה ביום הזה מוריד שפע גדול של תורה וברכה, אנו צריכים להיות כלים שראויים לזה ולשם כך צריכים לעבוד על כל הדברים האלה, שכן הקב"ה חפץ לתת שפע אלוקי אבל בתנאי שנהיה ראויים לקבל את זה.

ידועים דברי השל"ה הקדוש שבעצרת נידונין על פירות האילן ואילן הכונה אדם כי האדם עץ השדה, ופירות של האדם זה החידושי תורה של האדם, שביום הזה אומר הקב"ה לישראל, הביאו לפני שתי הלחם בעצרת כדי שיתברכו לכם פירות האילן (ו"ה ט"ז א'), שבזמן זה הקב"ה בכל דור ודור מוריד שפע של תורה וקדושה וברכה והצלחה ברוחניות.

והקב"ה יעזור שבאמת נוכל להכין את עצמינו כראוי ונזכה לקבל את השפע האלקי ונזכה להתעטר בכתרה של תורה, אכ"ר.

(נכתב ע"י אחד השומעים, ויש לתלות כל שגגה בכותב)